

Datum för justering: 2026-02-18
Datum för anslag: 2025-02-26

Jakop Dalunde (MP)
Anna Malm Kelfve (M)

§ 26

Förnyat genomförandebeslut för Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer

TN 2023-0121

Sammanfattning

Investeringsobjektet Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer utgör en del av det större samhällsbyggnadsprojektet Slussen och innefattar olika åtgärder varav vissa utförs av Stockholms stad (staden) på uppdrag av Region Stockholm (regionen), medan andra delar utförs i egen regi av regionen. Enligt nu gällande genomförandebeslut från år 2020 omfattar objektet en total investeringsutgift om 1012 miljoner kronor, vilken enligt nya kalkyler visar sig vara otillräcklig. I ärendet redovisas orsakerna till utgiftsökningarna och det föreslås att beslut fattas om ny investeringsutgift om 1551 miljoner kronor.

För Saltsjöbanan ändstation, som är en del av investeringsobjektet, har det identifierats behov av tilläggsavtal till genomförandeaftalet (GFA). Parterna har tidigare inte fullt ut analyserat de fastighetsrättsliga och redovisningsmässiga konsekvenserna som uppstår när regionen ska äga och bekosta anläggningsdelar enligt GFA. Efter analys har parterna enats om behov av att teckna ett tilläggsavtal till GFA. I ärendet redovisas förslaget och det föreslås att beslut fattas om tilläggsavtal till GFA om ändrad upplåtelseform för Saltsjöbanan ändstation.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande
- Totalekonomiska konsekvenser Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen (sekretess enligt 19 kap. 3 § OSL (2009:400))
- Slutrapport utredningsarbete Saltsjöbanan slutlig 20250630 (känsliga uppgifter)
- Genomförandeaftal för ny- och ombyggnadsarbeten i anslutning till Slussen
- GFA Slussen Bilaga 3 - Gränsdragning för genomförandeaftal

Yrkanden

1. Ordförande Jakop Dalunde (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.
2. Anna Malm Kelfve (M) yrkar bifall till Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut (bilaga 8).

Beslutsgång

Ordförande Jakop Dalunde (MP) ställer proposition på eget yrkande och finner att trafiknämnden bifaller det.

Därefter ställer ordförande Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut mot avslag och finner att det avslås. Votering begärs av Anna Malm Kelfve (M).

Trafiknämnden godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för att avslå Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut. Nej-röst för att bifalla Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut.

Med 11 ja-röster, 6 nej-röster och 2 som avstår votering beslutar trafiknämnden att avslå Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut (voteringsprotokoll, bilaga 9).

Beslut

Trafiknämnden beslutar att föreslå regionstyrelsen besluta att föreslå regionfullmäktige besluta följande.

1. Inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027 - 2035 beslutas att förnya genomförandefasen avseende objekt Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen med en total budget om 1 560 miljoner kronor, varav 1 551 miljoner kronor avser investeringsutgift.
2. Trafiknämnden uppdras att teckna tilläggsavtal till *Genomförandavtal för ny- och ombyggnadsarbeten i anslutning till Slussen* avseende ändrad upplåtelseform för nyttjande av markområde för Saltsjöbanan i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet.

Trafiknämnden beslutar, under förutsättning att regionfullmäktige beslutar i enlighet med beslutspunkt 2, för egen del följande.

3. Förvaltningschefen ges i uppdrag att ingå tilläggsavtal med Stockholms stad i enlighet med beslutspunkten 2.

Särskilt uttalande

Anna Sehlin (V) anmäler för Vänsterpartiet ett särskilt uttalande (bilaga 10).

Samuel Stephan (SD) anmäler för Sverigedemokraterna ett särskilt uttalande (bilaga 11).

Reservation

Anna Malm Kelfve (M) meddelar att Moderaterna reserverar sig mot att avslå Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut.

Karl Henriksson (KD) meddelar att Kristdemokraterna reserverar sig mot att avslå Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut.

Daniel Adborn (L) meddelar att Liberalerna reserverar sig mot att avslå Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut.

Deltar inte

Samuel Stephan (SD) meddelar att Sverigedemokraterna inte deltar i beslutet.

Skickas till

Regionledningskontoret

Vid Protokollet
Sebastian Sohlberg

Förnyat genomförandebeslut avseende Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen samt godkännande av tilläggsavtal till genomförandeavtalet för Saltsjöbanan ändstation

För att undvika att projektet blir kostnadsdrivande, bör en tydlig plan för kostnadskontroll finnas. Detta för att i möjligaste mån säkerställa att satsningen genomförs på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt och att offentliga resurser används effektivt möjligt.

Vi föreslår därför att tydliga kontrollstationer till trafiknämnden inrättas för att säkerställa tid, ekonomi och kvalitet i projektet och därmed även transparens samt insyn för nämndens ledamöter.

I föreliggande ärende är det tydligt att kostnader som trafikförvaltningen inte har rådighet över, såsom tidsrisker och ersättningstrafik, belastar regionen. Vi riskerar också att förlora finansieringsmedel från stadsmiljöavtal.

Med anledning av ovanstående föreslår vi trafiknämnden besluta:

1. Att tydliga kontrollstationer till trafiknämnden inrättas för att säkerställa tid, ekonomi, kvalitet och arbetsmiljö i projektet och därmed även transparens samt insyn för nämndens ledamöter.
2. Att uppdra åt förvaltningschefen att i dialog med Stockholms stad säkerställa att kostnader som uppstår till följd av tidsförskjutningar eller omständigheter utanför trafikförvaltningens rådighet inte oskäligt belastar Region Stockholm.

Namn	Ja	Nej	Avstår
Jens Sjöström (S), 1:e vice ordförande		1	
Anna Malm Kelfve (M), 2:e vice ordförande			1
Arne Närström (S)	1		
Meeri Wasberg (S)	1		
Sven Inge Nylund (S)	1		
Nina Unesi (S)	1		
Alexander Petersson (S)	1		
Michaela Haga (C)	1		
Magnus Persson (C)	1		
Anna Sehlin (V)	1		
Lina El Yafi (V)	1		
Harry Bouveng (M)		1	
Susanne Sjöblom (M)		1	
Daniel Dronjak (M)		1	
Karl Henriksson (KD)		1	
Daniel Adborn (L)		1	
Samuel Stephan (SD)			1
Roland Johansson (SD)			1
Jakop Dalunde (MP), ordförande	1		
	11	6	2

Trafiknämnden
Ärende 11

Förnyat genomförandebeslut för Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer

Det har varit många turer kring nya bussterminalen och Saltsjöbanan kopplat till bygget av nya Slussen genom åren, turer som medfört kraftiga förseningar och fördröjningar. Det förnyade genomförandebeslutet avser ett mycket komplext projekt och Vänsterpartiet vill betona vikten av att utifrån tidigare erfarenheter lyckas hålla ihop projektet för att bli färdiga enligt plan och hålla budget. Vi vill också framhålla vikten av att de skyddsorganisationer som kommer verka i anläggningen tidigt kopplas in för att den färdiga anläggningen inte ska behöva drabbas av skyddsstopp och dyra efterjusteringar.

Förnyat genomförandebeslut för Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer

Det är bekymmersamt att nämnden återigen behöver ta ställning till förnyat genomförandebeslut med en väsentligt högre kostnadsram. Sådana fördyringar är inte bara en budgetfråga, utan ett tecken på att planeringsfasen inte har fångat projektets faktiska omfattning, komplexitet och beroenden i tillräcklig grad. När kalkyler bygger på underlag med låg detaljeringsgrad, eller när tekniska förutsättningar och gränssnitt mot andra projekt inte är tillräckligt utredda, riskerar politiken att fatta beslut på en ofullständig kostnadsbild och tvingas hantera stora tillägg i efterhand.

Ärendet visar också hur kostnader kan drivas av kombinationen av förskjutna tidplaner, index, behov av mer omfattande projektering, och åtgärder som måste genomföras i en pågående trafik- och resenärsmiljö. När detta inte hanteras fullt ut i planeringsfasen blir följderna återkommande omtag och omprioriteringar i investeringsplanen, vilket riskerar att tränga undan andra angelägna investeringar och underhåll.

Vi hade också önskat en tydlig redovisning av jävsrisker och korruptionsrisker kopplade till investeringsprojekt, redan innan kostnadsramar och genomförande bestäms. Vid stora projekt bör regionen kunna initiera en extern och oberoende granskning i ett tidigt skede, som prövar riskbild, styrning, kontrollmiljö och centrala beroenden, just för att minska sårbarheten för otillåten påverkan och felaktiga beslut. Detta blir än mer angeläget i ljuset av regeringens nyligen presenterade förslag om ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar, med skärpta regler för tjänstefel och ett nytt brott som tar sikte på missbruk av offentlig ställning.

Sverigedemokraterna deltar inte i beslutet.